

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ВРЊАЧКА БАЊА

Број: 001243841 222

Датум: 12.03.2026.год.

Врњачка Бања, Крушевачка 17А

036/601205

ОПШТИНСКА УПРАВА

Одељење за привреду и
друштвене делатности

ОПШТИНСКО ВЕЋЕ
ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА

ПРЕДМЕТ: Достава Предлога годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Врњачка Бања за 2026. годину

Чланом 60. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08 – др.закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18– др. закон) прописано је да пољопривредним земљиштем у државној својини располаже и управља држава преко Министарства и да се користи према годишњем програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе по претходно прибављеном мишљењу комисије коју образује председник општине, односно градоначелник, уз сагласност Министарства уз прописан законски рок за усвајање наведеног програма до 31. марта текуће године.

План радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта за 2026. годину предвиђен је Одлуком о буџету општине Врњачка Бања за 2026. годину („Сл. лист општине Врњачка Бања“, број 28/25), у разделу 5 директног корисника општина Врњачка Бања, глава 5.01.15. Годишњи Програм заштите, унапређења и коришћења пољопривредног земљишта, функционална класификација 421, програм Развој пољопривреде, ПА 0001 Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници, економска класификација 511, назив економске класификације: Зграде и грађевински објекти. Планирана су средства у износу од 300.000 динара из извора 01 (приходи из буџета).

Комисија за израду Предлога годишњег Програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта образована Решењем СО Врњачка Бања, број: 020-117/22 од 18.11.2022. године, а на основу овлашћења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде –Управа за пољопривредно земљиште, израдила је Предлог годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Врњачка Бања, који је добио сагласност надлежног Министарства и позитивно мишљење Комисије за давање мишљења.

У складу са чланом 59. а у вези члана 40. став 1. тачка 31. Статута општине Врњачка Бања („Службени лист општине Врњачка Бања“ бр.1/21-пречишћен текст, 4/21, 14/23 и 21/25), а у циљу усвајања предметног акта, у прилогу дописа достављамо вам на даљу надлежност и поступање:

Предлог годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Врњачка Бања за 2026. годину (текстуални део);

Сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за пољопривредно земљиште, бр. 001100009 2026 14847 000 000 000 001 од 09.03.2026. год.,

Позитивно мишљење Комисије за давање мишљења на предлог Годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Врњачка Бања за 2026. годину, бр. 000956549 2026 од 04.03.2026. год.,

Изјава Комисије за израду Годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Врњачка Бања за 2026.годину од 04.03.2026. год.,

Нацрт одлуке о одређивању надлежног органа за спровођење поступка давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини на територији општине Врњачка Бања.

Обрадила:

Сандра Бежановић

С. Бежановић

НАЧЕЛНИЦА ОДЕЉЕЊА

Марина Станковић

М. Станковић

НАЦРТ ОДЛУКЕ

Скупштина општине Врњачка Бања, на _____. Седници одржаној дана __. __. 2025. године, на основу члана 55. Статута општине Врњачка Бања („Службени лист општине Врњачка Бања“, број 01/21 – пречишћен текст, 4/21, 14/23 и 21/25) и члана 61. став 3. и члана 64. став 2. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, број 62/06, 65/08 – др.закон, 41/09, 112/15, 80/17, и 95/18 – др.закон), донела је

ОДЛУКУ

О ОДРЕЂИВАЊУ НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА ДАВАЊА У ЗАКУП ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА У ДРЖАВНОЈ СВОЈИНИ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА

Члан 1

Одређује се Председник општине Врњачка Бања као орган надлежан за доношење Одлуке о расписивању јавног огласа за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини на територији општине Врњачка Бања, уз сагласност Министарства надлежног за послове пољопривреде, а у складу са годишњим Програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Врњачка Бања.

Члан 2

Овлашћење из члана 1. ове Одлуке, подразумева сагласност за поступке јавног оглашавања по основу права пречег закупа и давања у закуп пољопривредног земљишта јавним надметањем у два круга.

Члан 3

Одређује се Председник општине Врњачка Бања као надлежан орган, да на основу предлога Комисије за спровођење поступка јавног надметања, коју образује Општинско веће општине Врњачка Бања, донесе Одлуку о давању на коришћење без плаћања накнаде пољопривредног земљишта у државној својини на територији општине Врњачка Бања, уз сагласност Министарства надлежног за послове пољопривреде.

Члан 4

Одредбе члана 1. и 2. ове Одлуке односе се и на пољопривредно земљиште које је, у складу са посебним Законом, одређено као грађевинско земљиште, а користи се за пољопривредну производњу до привођења планираној намени, као и на пољопривредне објекте у државној својини.

Члан 5

Даном примене ове Одлуке, престаје да важи Одлука о одређивању надлежног органа за спровођење поступка давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини на територији општине Врњачка Бања („Сл. лист општине Врњачка Бања“, бр.15/25 од 30.06.2025.године.)

Члан 6

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Врњачка Бања“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА

Број _____, 2026. год. од __. __. 2026. године

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ**
Иван Радовић

Образложење

I – Правни основ: за доношење Одлуке о одређивању надлежног органа за спровођење поступка давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини на територији општине Врњачка Бања садржан је у одредби члана 55. Статута општине Врњачка Бања („Службени лист општине Врњачка Бања“, број 01/21 – пречишћен текст, 4/21, 14/23 и 21/25), којим је прописано да Скупштина општине Врњачка Бања, у складу са Законом доноси прописе и друге опште као и појединачне акте, а у вези одредбе члана 61. став 3. и члана 64. став 2. Закона о пољопривредном земљишту којим је прописано да Одлуку о давању на коришћење без плаћања накнаде пољопривредног земљишта у државној својини, Одлуку о расписивању јавног огласа и Одлуку о давању у закуп пољопривредног земљишта у државној својини доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази пољопривредно земљиште у државној својини, уз сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

II – Разлози за доношење одлуке: Одредбама члана 60. Закона о пољопривредном земљишту одређено је да пољопривредним земљиштем у државној својини располаже и управља држава преко Министарства, а да се пољопривредно земљиште у државној својини користи према годишњем Програму, заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, а одредбом члана 91. став 2. да ће се до доношења пољопривредних основа Републике, односно аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе заштита, уређења и коришћења пољопривредног земљишта врши на основу годишњег Програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који се доноси у складу са овим Законом.

Одредбом члана 61. став 1. и 2. Закона о пољопривредном земљишту прописано је да се пољопривредно земљиште у државној својини даје на коришћење без плаћања накнаде, а ставом 3. да Одлуку о давању на коришћење без плаћања накнаде пољопривредног земљишта у државној својини доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе уз сагласност Министарства.

Одредбом члана 64. став 1. Закона о пољопривредном земљишту прописано је да се пољопривредно земљиште у државној својини даје у закуп јавним оглашавањем, а ставом 3. да Одлуку о расписивању јавног огласа и Одлуку о давању у закуп пољопривредног земљишта у државној својини доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази пољопривредно земљиште у државној својини, уз сагласност Министарства.

III – Финансијска средства потребна за спровођење ове Одлуке: Не захтева додатна средства за спровођење.

IV – Ступање на снагу: Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Врњачка Бања“.

ОПШТИНСКА УПРАВА ВРЊАЧКА БАЊА

Број:

Обрадила:

Сандра Бежановић

С. Бежановић

НАЧЕЛНИЦА ОДЕЉЕЊА

Марина Станковић

Марина Станковић

НАЧЕЛНИК

ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ

Славиша Пауновић

С. Пауновић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ВРЊАЧКА БАЊА

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ

ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА
ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА
НА ТЕРИТОРИЈИ
ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА
ЗА 2026. ГОДИНУ

Број: 001244141 2026
Врњачка Бања 12.03.2026. год.

Скупштина општине Врњачка Бања, на седници одржаној дана ____ 2026. године, члана 60. став 2. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник Републике Србије“, бр. 62/2006, 65/2008 - др. закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018 - др. закон) и члана 55. Статута општине Врњачка Бања („Службени лист општине Врњачка Бања“ бр.1/21-пречишћен текст, 4/21 и 14/23) и Сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, донела је

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ **заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта** **на територији општине Врњачка Бања за 2026. годину**

Годишњим програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Врњачка Бања за 2026. годину (у даљем тексту: Годишњи програм) утврђују се: врста и обим радова које треба извршити у 2026. години, динамика извођења радова и улагања средстава. Важно је, пре свега, водити се законском одредбом, члана 2. тачка 1) Закона о пољопривредном земљишту, која каже да је **пољопривредно земљиште оно земљиште које се користи за пољопривредну производњу (њиве, вртови, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, рибњаци, трстици и мочваре) и земљиште које не може привести намени за пољопривредну производњу.** Такође је прописано да пољопривредно земљиште може бити обрадиво и необрадиво, односно да су њиве, вртови, воћњаци, виногради и ливаде обрадиво, а пашњаци, трстици и мочваре необрадиво пољопривредно земљиште.

Методологија израде Годишњег програма

Законска обавеза општине Врњачка Бања је да сваке године изради и донесе Годишњи програм, за шта постоје два предуслова. Први је да је окончан поступак давања пољопривредног земљишта у закуп, односно на коришћење са периодом дужим од годину дана на основу годишњег програма за предходну годину, а други да су валидиране све верификоване листе које су унете у информациони систем.

У даљем поступку омогућава се приступ апликацији за израду Годишњег програма и приступа се његовој изради. Суштински, овај поступак, поред израде финансијског дела, своди се на још два корака.

Прво је груписање катастарских парцела или делова парцела у јединице јавног надметања које се опредељују за:

I коришћење без плаћања накнаде, где се издвајају

1. пољопривредна производња
2. пошумљавање

II закуп, где се издвајају

1. право пречег закупа – пољопривредна инфраструктура
2. право пречег закупа – сточарство
3. закуп – за јавни оглас
4. закуп – за јавни оглас, означене са напоменом „могућност давања на коришћење у непољопривредне сврхе“.

У горе наведеним поступцима општина Врњачка Бања се опредељује за закуп, тачка 3. закуп – за јавни оглас.

Други корак је изузимање катастарских парцела или делова парцела из поступка давања у закуп, односно на коришћење.

Треба истаћи да је одредбом члана 3. и члана 62. Закона о пољопривредном земљишту прописано да се земљиште у државној својини које је у фактичком стању пољопривредно, а у складу са посебним законом одређено као грађевинско земљиште, до привођења планираној намени, користи се за пољопривредну производњу и обухвата се Годишњим програмом.

Пре него што се омогући приступ апликацији кроз информациони систем, неопходно је да се подаци о парцелама добијени из катастра непокретности упореде са подацима о парцелама на важећим

вишегодишњим уговорима о закупу или коришћењу пољопривредног земљишта у државној својини, а након завршене реализације предходног годишњег програма, како би почетно стање у апликацији за израду било исправно.

Апликација за израду Годишњег програма је веб-апликација, што значи да је приступ могућ са било ког рачунара повезаног на интернет, и приступ је омогућен повереним лицима (комисији за израду годишњег програма), са отвореним корисничким налогом и лозинком.

Почетна страница апликације се састоји од следећих елемената:

1. заглавље
2. мени са предефинисаним алатима
3. преглед карата

Осим алата који се користе приликом израде Годишњег програма, садржи и универзалне алате за рад са просторним подацима (мерење дужине, ширине, површине, лоцирање помоћу географских координата, исцртавање геометријских облика). Најважнији део овог менија је Садржај мапе, где су наведени сви слојеви и сервиси који се налазе на мапи. У групном слоју налазе се парцеле разврстане у слојеве по различитим критеријумима. Основни слојеви су Парцеле – слободне, означене зеленом бојом на којима је могуће вршити операције (изузимање или јавно надметање).

Када се утврди да је парцела непосредно за изузимање јер у фактичком стању није пољопривредно земљиште, односно на њој се не може вршити пољопривредна производња, изузима се с разлогом правно и фактичко стање се разликују-на терену није пољопривредно земљиште и обавезно се из падајуће листе за фактичко стање бира одговарајућа непољопривредна култура, која се аутоматски уписује у поље Напомена-изузимање. Овде је важно истаћи да је остало природно неплодно земљиште – пољопривредна култура, док остало вештачки створено неплодно земљиште спада у непољопривредну култура што је био предмет изузимања за аутопут.

За 2026. годину било је 316 слободних парцела које су делом биле предмет аутопута за израду Годишњег програма и оне су изузете у остало вештачки створено неплодно са напоменом – аутопут уз захтев Управе да се сачини записник о изузимању парцела за трасу аутопута Моравски коридор. Комисија за израду Годишњег програма користила је податке у складу са Уредбом о утврђивању просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е 761, деоница за Појате – Прељина („Сл.гласник РС“ бр.10/2020) у сарадњи са Одељењем за урбанизам, еколошке и имовинско – правне и стамбене послове општине Врњачка Бања.

Осим групног слоја Годишњег програма, доступни су и сервиси катастра – дигитални катастарски план (ДКП) и сателитски снимци. Ова два сервиса обезбеђују да се на прегледној карти прикажу и све парцеле из ДКП на подручју општине Врњачка Бања у реалном времену, као и дигитални ортофото територије Републике Србије резолуције 30cm, израђен на основу података сателитског снимања из периода 2020-2021, што је за израду Годишњег програма веома значајно за утврђивање фактичког стања на терену.

За креирање јединице јавног надметања (ЈН) користи се алат Надметања. Кликом на овај алат отварају се опције које су на располагању за операције Креирање ЈН, Измена ЈН, Брисање ЈН, Додавање парцела као и Брисање Парцела.

Бирањем опције Креирање ЈН, одабере се основ располагања из падајуће листе, а затим се два пута кликне на једну парцелу, и парцела прелази у предмет јавног надметања. Након што се сачува надметање, парцеле у том надметању биће означене различитим бојама, као и број Јавног надметања и површина за ту парцелу.

Ако се, увидом у сателитски снимак приликом израде Годишњег програма утврди да је фактичко стање на парцели пољопривредно земљиште на целој њеној површини, а у подацима из катастра постоји и нека непољопривредна култура, потребно је променити вредности атрибута Култура фактичко стање. У том случају земљиште се не класира и бонитира јер се не уписује класа већ само култура која се види на снимку. Ово је веома важно због тога што се цена закупа утврђује према култури која је уписана као фактичко стање, а не према оној из катастра.

Ако у вези са неким парцелама постоји привремена мера забране располагања Републици Србији, судски спор који је у току или нека друга специфичност као што су поступци покренути за измену промене облика својине, као и завршени поступци а да нису спроведени кроз јавну евиденцију катастару непокретности, у тим случајевима парцеле се стављају у предмет Јавног надметања са напоменом, до окончања истог.

У табели који је део Годишњег програма приказане су парцеле које су опредељене за поступак Јавног надметања. Укупак број парцела које ће бити предмет Јавног надметања за 2026. годину је 11 парцела и оне садрже: Политичку општину, Катастарску општину, Број парцеле, Део парцеле, Број јавног надметања, Основ располагања, Површина фактичко стање, Површина целе парцеле, Култура фактичко стање. Табела је извучена из система *SmartPortal* – веб апликације израда Годишњег програма и саставни је део овог програма.

У делу које се односи на финансијски део, попуњавају се подаци о плану прихода за сопствено учешће, који могу да чине: пренета средства, очекивана средства од закупа пољопривредног земљишта у државној својини, накнада од промене намене пољопривредног земљишта, средства планирана буџетом – средства опредељена за мере и активности из области заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта.

У табеларном приказу налази се преглед атарских путева чије се уређење планира у 2026. години од средстава опредељена за радове на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта у државној својини.

План радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта

Намена улагања	Јединица мере	Предрачунска вредност	Сопствено учешће	Други извори
Уређење пољопривредног земљишта-атарских путева	Дужина и ширина у km: 680m – 3,0m К.п.бр.3667 К.О. Станишници	745,000.00	300,000.00	445,000.00

Извор: Предлог општинске стамбене агенције Врњачка Бања број 344-271/26-1 од 05.03.2026.год.

Када се парцеле определе за закуп и на коришћење, односно изузме све катастарске парцеле које је потребно изузети, другим речима нема више слободних парцела, и попуне се све табеле из финансијског дела, следи опција на апликацији Завршетак израде Годишњег програма.

У том тренутку систем врши различите контроле исправности података, и уколико је све у реду, од стране Управе стиже електронско обавештење о успешном завршетку израде Годишњег програма. Од тог момента апликација се закључава, односно манипулација над парцелама више није могућа. Када информација о успешном завршеном годишњем програму стигне у базу података, у поноћ наредног дана систем врши ренумерацију јединица јавних надметања и слаже их редом по катастарским општинама без обзира на то којим редоследом их је комисија груписала. Систем врши и одређене провере конзистентности података и тек након тога годишњи програм постаје доступан Управи за контролу у апликацији *Инзем* (информациони систем Управе). Контрола подразумева различите провере и унапређење података у апликацији са подацима из апликације *Инзем*. Након извршене контроле, ако постоје неправилности, Управа их враћа на исправку у табеларном приказу.

Када се исправе све неправилности Управа валидира годишњи програм у апликацији *Инзем*. Након валидације годишњег програма како би се формално добила сагласност на исти, потребно је да се кроз информациони систем достави потребна документација која се креира у апликацији *ИнземДМС*.

У апликацији *ИнземДМС* прво се уноси Решење о образовању комисије за израду годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Врњачка Бања за период 2022.-2026. бр. 020-177/22 од 18.11.2022.год., и Решење о образовању комисије за давање мишљења на годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Врњачка Бања за 2026. год., бр. 000901158 2026 од 03.03.2026.год. Када се валидирају ова два документа од стране Управе, може се приступити креирању Захтева за сагласност. Поступак је такав да се Захтев штампа из апликације, потписује се и прилаже заједно са потписаним позитивним мишљењем и изјавом комисије.

Важно је истаћи да сва документа креирана и штампана у апликацији *ИнземДМС* имају водени жиг који то потврђује, са тачним датумом и временом креирања.

Ако је документација уредна, Министарство даје сагласност на Годишњи програм, а општина кроз исту базу добија писану сагласност с електронским потписом овлашћеног лица из Министарства (директор Управе).

Након добијене сагласности на годишњи програм надлежни орган је дужна да га донесе без одлагања.

Информацију о доношењу Годишњег програма комисија уноси кроз апликацију *ИнземДМС* ради валидације од стране Управе, након чега је омогућена његова реализација.

Закупци државног пољопривредног земљишта у државној својини

Извештај годишње закупнине државног пољопривредног земљишта

Бр.	Физичко лице	Бр.уговора	К.О	Период закупа	Годишњи износ закупа (у дин.)	Површина	Приход општине 40% (у дин.)	Средство обезбеђења
1.	Андрија Боћанин	320-11- 01293/379- 22-14	Станишинци	2021- 2036	1.050,00	1.1516	420,00	депозит
2.	Дарко Дуњић	320-11- 8212/13-18- 14	Грачац	2018- 2028	980,00	0.1203	392,00	депозит
3.	Дарко Дуњић	320-11- 8212/15-18- 14	Грачац	2018- 2028	1.250,00	0.2356	500,00	депозит
4.	Дарко Дуњић	320-11- 8212/25-18- 14	Грачац	2018- 2028	5.600,00	0.8408	2.240,00	депозит
5.	Марина Голубовић	320-11- 8212/1-18- 14	Вранеша	2018- 2028	2.500,00	1.0404	1.000,00	депозит
6.	Олга Чомагић	320-11- 0129/383- 24-14	Станишинци	2021- 2036	1.300,00	0.3141	520,00	депозит
7.	Олга Чомагић	320-11- 01293/387- 22-14	Станишинци	2021- 2036	600,00	0.5317	240,00	депозит
8.	Слободан Цветић	320-11- 333/41-25- 14	Грачац	2024- 2039	610,00	0.2739	244,00	депозит
9.	Слободан Цветић	320-11- 333/204-25- 14	Ново Село	2024- 2039	1.755,00	0.3762	702,00	депозит
10.	Слободан Цветић	320-11- 333/43-25- 14	Грачац	2024- 2039	875,00	0.2712	350,00	депозит
11.	Слободан Цветић	45	Грачац	2024- 2039	1.785,00	0.8470	714,00	депозит
12.	Слободан Цветић	185	Врњачка Бања	2024- 2039	810,00	0.1818	324,00	депозит
13.	Слободан Цветић	184	Врњачка Бања	2024- 2039	440,00	0.1024	176,00	депозит
14.	Слободан Цветић	181	Врњачка Бања	2024- 2039	270,00	0.2939	108,00	депозит
15.	Слободан Цветић	180	Врњачка Бања	2024- 2039	860,00	0.2121	344,00	депозит
16.	Слободан Цветић	311	Станишинци	2024- 2039	560,00	0.8470	224,00	депозит
17.	Слободан Цветић	188	Гоч	2024- 2039	445,00	0.5485	178,00	депозит

ОПШТИ ДЕО ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА

Опште информације

Географске и административне карактеристике

Врњачка Бања је центар интегралне туристичке регије и туристичко место I категорије, налази се у централном делу Републике Србије на 43°62' северне географске ширине, 20°89' источне географске дужине, на око 200 км јужно од Београда. Простире се долином Западне Мораве, северним падинама Гоча (1.147 мнв), и налази се у залеђу јужних обронака Гледићких планина (Црни врх 819 мнв, Палеж 853 мнв), Копаоника (2.017 м), Жељина (1.785 м) и Столова (1.376 м). На простору од 239 км², у 14 насеља, по попису из 2022. Године, живи 25.065 становника. Обухватајући простор средњег поља Западног поморавља, општина Врњачка Бања се налази на инфраструктурном коридору Краљево- Крушевац као и инфраструктурном коридору аутопута, деоница за Појате - Прељина, Моравски коридор Е 761. Просторно, општина Врњачка Бања припада групи мањих општина у Србији. У непосредном је територијалном контакту са општинама Краљево, Трстеник и Александровац, са којима је инфраструктурно веома добро повезана. Врњачка Бања железничким и путним правцем повезана је преко Краљева и Крушевца са свим осталим под-ручјима у Србији, а путем преко Гоча и непосредно са Александровцем, Краљевом, Брусом и Копаоником, као и са Ибарском магистралом. Удаљена је свега око 200 км од Београда, 30 км од Краљева и 10 км од Трстеника. Железничка станица је удаљена 3 км од центра Врњачке Бање. Најближи аеродроми су у Лађевцима „Аеродром Морава“ (30 км), спортски аеродром у Краљеву „Бреге“ (15 км), спортски аеродром у Трстенику „Туристичко спортски аеродром“ (7 км), аеродром „Константин Велики“ у Нишу (100 км) и у Београду аеродром „Никола Тесла“ (200 км). Врњачка Бања је смештена између планине Гоч, чија надморска висина износи око 1.210м и Западне Мораве, а кроз саму Врњачку Бању протичу питома Врњачка и Липовачка река. Клима Врњачке Бање је умерено континентална са утицајем планинске климе захваљујући којима је ваздух у Врњачкој Бањи изузетно здрав и лековит. Лета у Врњачкој Бањи су са свежим јутрима и вечерима, због ветра који дува са планине Гоч, према Западној Морави, а зиме су обично снеговите и без оштрих мразева. У Врњачкој Бањи средња годишња температура износи нешто преко 10°C, а средња летња око 20°C.

Природни услови и животна средина

Рељеф - је мешовитог равничарског и брдско планинског карактера, стога су насеља у општини висока, средња или ниска. Сва насељена места простиру се на надморској висини између 200 и 1.100 метара. Висока села су Станишинци и Гоч и простиру се на висини 450 - 1.150 метара. Села средње висине су Вукушица, Липова, Рсовци и Отроци и простиру се на северним падинама Гоча на висини између 250 и 450 метара. Већина насеља у општини су ниска, на висинама испод 350 метара. Поред Врњачке Бање ту су Вранешци, Врњци, Ново Село, Подунавци, Руђинци и Штулац. Села су разбијеног типа, пространа и подељена на засеоке. Просечна надморска висина Врњачке Бање је 230мнв. Врњачки минерални извори се налазе на 255мнв. Бања се простира крајњим северним огранцима Гоча, са кога се ка северу пружају многобројне косе, које се спуштају према моравској долини. Између две овакве косе, а скоро према највишем врху, лоцирана је Бања. У ортографском погледу најинтересантнији је шумски комплекс Борјак, са израженим свим експозицијама, заравњеним гребенима и стрмим падинама према водотоцима. Геолошки склоп - је разноврстан. Највиши делови планине Гоч су серпентински, док се у нижим деловима, у сливу Врњачке реке све до насеља, пружа зона кристалних шкриљаца и филита. Потез од ушћа Липовачке реке у Врњачку реку, све до Западне Мораве, садржи алувијални нанос и покривен је иловачом и хумусом. Местимично између првобитних стена утиснуле су се и стене

магматског порекла.

Клима и температура - због специфичне конфигурације терена и бујне вегетације подручје општине Врњачке Бање има карактеристике континенталне и умерено континенталне климе (температурне амплитуде нису велике, кратак сушни период, просечно дуготрајан кишни период) низијску, шумског типа са елементима субалпске климе. Због овакве климе, зиме су сувље, а максимална количина падавина је у рана лета. Локација Врњачке Бање је разлог зашто се њена клима разликује од климе класичних градских насеља, јер се Врњачка Бања одликује и својом микроклимом коју условљавају бујне шуме, обиље вегетације, знатна надморска висина, хладни и топли извори, као и отвореност ка северу. Према метеоролошким подацима, средња годишња температура износи 10,6°C. Најхладнији месец је јануар са средњом температуром од 0,7°C, а најтоплији је август са средњом температуром од 20,2°C. Средња температурна разлика најтоплијег и најхладнијег месеца је 19,5°C. У последњих десет година метеоролошки подаци са три станице (Краљево - 250мнв, Врњачка Бања - 235мнв и Гоч - 990мнв) забележили су да је апсолутни максимум 38,4°C, а апсолутни минимум -27,1°C. Апсолутни максимум икад забележен, износио је 40,50°C (22.07.1939. године); апсолутни минимум је забележен 11.02.1929. године и тада је температура износила - 28,50° С. Ветрови - нису арактеристични за ово подручје, јер је конфигурацијом терена и богатом вегетацијом Врњачка Бања заштићена од ветрова. Најчешћи су северозападни и северни ветар уз Западну Мораву. Јужни ветар дува углавном ван вегетационог периода и средње је јачине. У летњим месецима, предвече, осећа се поветарац. Јачина ветра је између 1,8 и 2,6 бофора. Просечна годишња влажност ваздуха је висока (78%). Најсувљи је август (71%), највлажнији је децембар (86%). Ветровитих дана има у фебруару, марту и априлу, док их је у осталим месецима много мање. Велики број дана (око 170) у години је без ветрова. Средњи притисак ваздуха је у летњим месецима готово једнак и креће се око вредности средњег годишњег притиска (990 милибара). У пролећним месецима се смањује (985,6 милибара), док се у јесен и зиму креће изнад просека (993,2 милибара).

Падавине - Просечне годишње количине падавина у Врњачкој Бањи су 928мм, у долини Западне Мораве 650 мм, док у вишим пределима падне између 1.000мм и 1.200мм, што повољно утиче на вегетацију. У току вегетационог периода количина падавина је 382мм. Најкишовитији месец је јун, док је најмање падавина у септембру. Магле има врло ретко. Карактеристични су краткотрајни рани јесењи и касни пролећни мразеви, који су без опасности за вегетацију. Једном речју, климатски предуслови, пре свега у долини Западне Мораве, погодују квалитетној пољопривредној производњи. Једини лимитирајући фактори су годишње осцилације температуре и количине падавина. Ниже планинске температуре омогућавају излучивање веће количине воденог талога у топлијем делу године, али и појаву снежних падавина у хладнијем делу године. Обзиром да падавине има најмање у октобру и фебруару, у тим периодима, периодични извори пресушују, а сталним изворима се смањује издашност. На апсолутној висини од 235м, примарни максимум падавина се за посматрани период од 20 година појављује у јулу са 91 милиметара, а секундарни максимум у мају са 85 милиметара воденог талога. На Гочу се највише талога бележи у пролеће (361 милиметара), а најмање током зиме (184 милиметара). Магле има врло ретко. Карактеристични су краткотрајни рани јесењи и касни пролећни мразеви, који су без опасности за вегетацију. Просечна годишња облачност је мала (5,5 десетине површине неба), а просечна годишња сума сунчевог зрачења износи 1.922 часа. Најдуже трајање сунчевог сјаја је у јулу и августу, а најкраће у децембру и јануару.

Хидрографија - подручје Врњачке Бање богато је водним ресурсима. Хидрографска мрежа је разграната, њена густина се креће у границама Г - 1.05 - 22.01км/км², обухвата

велики број извора и издана (преко 60 изворишта са просечном годишњом изданошћу од 0.2 до 2.32лит/сек.). Хидрографску мрежу општине Врњачка Бања карактеришу површинске и подземне воде. Од површинских најзначајнија је Западна Морава у коју се уливају Грачачка, Новоселска, Врњачка, Липовачка и Попинска река, а од подземних вода то су издани и извори (који служе за водоснабдевање). Кроз само место протичу: Врњачка и Липовачка река и Петрашиновички и Липовачки поток, док са запада долази Дубоки или Лисичији поток. Водотоци (Грачачка, Новоселска, Врњачка, Липовачка и Попинска река) припадају сливу Западне Мораве, Ибра и Расине. Сви токови имају бујични карактер. После отапања снега и повећаног прилива падавина долази до вишеструког повећања протицаја у њима. То је неповољно са аспекта резерви воде за пиће и због последица поплава, али су позитивни ефекти у погледу обнављања вода и испирања евентуалних загађења. Сама Бања поседује две врсте воде: воду за пиће доведену са више извора планине Гоч и каптирану у оквиру бунара у потезу Витојевца и Угљарева, и минералну воду која се дели на топлу и хладну. До сада је истражено осам извора минералних вода Врњачке Бање, од којих су четири извора позната широм Европе: топли извор и три хладна извора (Снежник, Језеро и Слатина). Сви ови извори су истог вулканског порекла и имају скоро исте минералне састојке, али у различитим односима. Топла вода је „кисело - врућа“, температуре 36,5°C, а остале су хладне различитих температура минералне воде: Снежник (17°C), Језеро (27°C) и Слатина (14°C), зем - алкалне, угљено киселе акротопеге. Топла вода је уједно и најстарији извор, употребљаван још у време Римског царства. Снежник и Слатина, два хладна минерална извора, у време откривања 1896. године, налазила су се ван границе тадашњег бањског реона. Један је температуре 14,2°C и налази се на неколико стотина метара од Купатила уз Врњачку реку, а други температуре 12,5°C откривен у потоку Слатина. Извор Снежник налази се 800м узводно од Топле воде и први пут се употребљава за лечење 1917. године, док се вода са извора Слатина користи у бањске сврхе тек од 1937. године. Године 1978. откривена је минерална вода на локалитету Језеро, у парку између Слатине и Снежника. Удаљен 350м од Језера, на ушћу Липовачког потока у Липовачку реку, 1992. године је откривен Бели извор. На месту где је уз реку изнад Снежника већ извирала вода, године 1993. откривен је извор Борјак. Крајем XX и почетком XXI века, избушена су још три извора минералних вода: Врњачко врело у Новом Селу, Фонтана и Звезда у Врњачкој Бањи. Највећа врњачка река је Западна Морава, која је дуга 295km и која кроз Врњачку општину протиче у дужини од око 20km. Највећом количином воде, Западна Морава располаже у марту, априлу и мају, а најмањом у августу и септембру. Врњачка река настаје од: Шљиварског, Ђавољег, Мејданског и Бадњевачког потока, Негована, Бељине реке и Мале реке. У реку се уливају Јанићијевски, Микићки и Миљковићки поток; код Снежника се уливају Брђовски и Пиперски поток, а у Бањи - Липовачка река. На простору од око 50ха, на 15km од Врњачке Бање, код села Подунавци, налазе се Подунавачке баре. Оне су настале експлоатацијом шљунка из Мораве, при чему су се мајдани шљунка испунили водом. Укупна површина регистроване 22 баре је 22,55ха. Хидрографској мрежи припада и вештачко акумулационо језеро Селиште, изграђено у периоду 2000. - 2006. године, на реци Загржа, која захвата простор од око 8ха. Од водопривредних објеката најзначајније су акумулације и брана „Селиште“ на Гочу, систем одводних канала за спречавање плављења пољопривредних површина у насељима дуж Западне Мораве и Попинске реке, регулација (у делу насељеног места Врњачке Бање) корита Врњачке и Липовачке реке. Врњачка Бања се снабдева водом из више изворишта са подручја планине Гоч, Станишинаца, Витојевачког поља и из два бунара у Угљареву, акумулација Селишта. Појава термоминералних вода Врњачке Бање откривена је бушењем пет дубинских сонди у периоду 1932-1934. године у зони Римског извора. Пре истражних бушења у овој зони је постојало пет извора, од којих је најпознатији Римски извор. Сви термални извори су

каптирани и као такви коришћени су у бањске сврхе.

Енергетика - За грејање простора у Врњачкој Бањи користе се електрична енергија, угаљ, нафта, дрва и гас. За будуће обезбеђење енергетских потреба Врњачке Бање као основно енергетско гориво предвиђен је земни гас. На тај начин ће се побољшати квалитет ваздуха у зимском периоду, што је од изузетног значаја за развој бањског и зимског туризма. Прикључак на гасоводну мрежу Србије је обезбеђен преко Гасовода високог притиска (10 бара). Изграђен је прикључак на постојећи гасовод високог притиска Крушевац - Краљево са главном мерно регулационом станицом (ГМРС) „Врњачка Бања“. Извођење гасоводне мреже и објеката енергетских постројења реализовано је на предвиђеним коридорима за постављање магистралних и секундарних енерговода, уз поштовање предвиђених урбанистичко техничких услова градње. Завршен је магистрални гасовод од Краљева до Врњачке Бање у дужини од 21 км. Из главне мерно - регулационе станице обезбеђено је снабдевање домаћинства и индустрије земним гасом. Од гасификације Бања има вишеструке користи: еколошки чист енергент, знатно нижи трошкови грејања са могућношћу индивидуалне штедње према потребама. Скупштина општине Врњачка Бања је још 2009. године донела Одлуку о енергетској ефикасности на територији општине, која се примењује при реконструкцији и изградњи објеката, односно инсталацији потрошача електричне енергије и других. Такође, 2016. године донела је и Одлуку о успостављању енергетског менаџмента општине Врњачка Бања („Сл. лист општине Врњачка Бања“, бр. 21/16).

Биљни и животињски свет - територија општине Врњачка Бања спада у једну од најшумовитијих у Србији. Шуме и шумски засади заузимају површину од око 65% укупне територије општине, пашњаци и ливаде се налазе на 9,7% површине, ораничне површине заузимају 15%, воћњаци и виногради 7,4% инеплодно земљиште чини 2,1% територије општине Врњачка Бања. Заштиту природних, здравствених, климатских и других услова за развој туризма обезбеђују заштитне шуме које се простиру на територији општине Врњачка Бања и дела територије општине Трстеник, и на планини Гоч. Ове шуме обилују бројним извориштима вода са веома развијеним водотоцима и сливним подручјима са којих се Врњачка Бања снабдева пијаћом водом, а представљају природну основу и својеврсну заштиту водних режима пијаћих и минералних вода. До 28.02.1986. године припадале су Доњенбарском шумско - привредном подручју, из кога су изузете Одлуком о проглашењу шума за заштитне (коју је донела Скупштина општине Врњачка Бања) и проглашене заштитним шумама вода. Изузимање ових шума из подручја потврђено је Законом о шумама из 1991. године. Наведена Одлука је имала две измене и допуне: прва, која дефинише мере којима се имају постићи очување и заштита шума, заштита минералних изворишта и здравствено - рекреациона функција и друга, која поред приоритетних заштитних функција омогућава коришћење мањих делова комплекса шума за активну и пасивну рекреацију и за планско унапређење и развој туризма.

Посебни циљеви газдовања у зависности су од општих циљева газдовања и затеченог стања шума и гласе:

- заштита вода (водоснабдевања) првог степена;
- противерозиона заштита;
- трајна и максимална производња техничког дрвета одговарајућег квалитета;
- здравствено - рекреативно коришћење простора.

Сви циљеви су дугорочног карактера. У вези са основном наменом дефинисани су следећи функционални захтеви:

- биолошки (узгојне мере у шумама)
- биотехнички (захтеви везани за технику експлоатације шума)

- технички (захтеви везани за густину и распоред шумских комуникација).

Посебне основе газдовања шумама прописују следеће групе мера за остваривање циљева газдовања:

- мере узгојне природе

- мере уређајне природе

- посебне мере (противерозивне, хидролошке, водозаштитне)

- мере у здравствено - рекреативној функцији (обезбеђење присуства дивљачи, одржавање спратовности шума и разноликости врста, као и издвајање и уређење делова шума као парк шума)

- мере у функцији заштите и унапређења природе у овим шумама, као превентива, планира се:

- чување шума од бесправног коришћења и злоупотребе

- забрана пашарења на целој површини

- праћење евентуалне појаве сушења шума и других обољења шума и у случају појаве истих, извештавање специјализованих служби

- успостављање шумског реда након извршених сеча

- праћење и заштита шума од пожара, посебно у критичним месецима (у току лета), постављање знакова обавештења и забране ложења ватре и организовање дежурстава у циљу благовремене интервенције.

У зони шума није дозвољена изградња нити било какво интензивно коришћење. Највећим делом простора означеног као Шуме - заштитне шуме на подручју овог плана, данас газдује локално ЈП „Шуме Гоч“ Врњачка Бања и Шумарски факултет Београд. На подручју су заступљена различита станишта, биоценозе и екосистеми различитог степена аутохтоности и очуваности. Комплекс паркова заједно са другим зеленим површинама специфичан је по свом значају као део Врњачке Бање, али и као део ширег екосистема. Паркови су смештени у долини регулисаног корита Врњачке реке у централном делу Бање и заузимају простор од око 27ха, ширећи се према брдима. У парковском делу среће се велики број аутохтоних и алохтоних врста. Забележено је 165 дрвенастих врста, од тога 38 врста четинара, 68 врста листопадног дрвећа, 5 врста четинарског шибља, 9 зимзеленог и 40 врста листопадног шибља, затим 1 повијуша и 4 сорте ружа. Међу аутохтоним врстама које плене својом декоративношћу, величином и виталношћу има храстова, платана, јела, јасенова, јавора, липа, црних борова; затим ретких врста попут таксодиума, канадске смрче, жалосне врбе, бодљикаве смрче, ајанске смрче, јапанске трешње и др. Најстарија стабла су старости од 110 до 120 година. Аутентичну амбијенталну целину представља Црквено брдо, које се налази у центру Врњачке Бање. Некада познат по имену Александрово брдо, а затим и Чајкино брдо, овај стеновити масив карактерише заједница шума сладуна и цера, као и лепи примерци јасена, клена, липе, питомог кестена, киселог дрвета, тисе и неких жбунастих врста. Парк - шуме су значајни део комплекса бањског зеленила и ту припадају комплекси квалитетних шума са падина планине Гоч који се пружају све до Западне Мораве. На планини Гоч, шуме букве и јеле чине моћни појас - по пореклу високе (семене), изданачке или ниске (настале вегетативним путем) и вештачки подигнуте састојине. Високе шуме чине 66,4% и претежно су букове. Изданачке шуме чине 16,9% и претежно су храстова, док остатак од 16,7% чине шумске културе -четинари.

На територији ГУП - а Врњачке Бање налазе се шуме Борјак, Рај, Бранкова главица, Мезграја и Дуге. Подручје Врњачке Бање, посебно планина Гоч, изузетно је богато и биљним светом, ароматичним и лековитим биљем, као и шумским плодовима. Процењује се да на Гочу има 650 биљних врста, а од тога преко 200 лековитих, ароматичних и других корисних

врста. На подручју Врњачке Бање валоризовани су и заштићени следећи објекти - споменици природе: - „Црни бор у парку Врњачке Бање“, непосредно уз Врњачку реку, на површини од 2,50 ари. Ово природно добро спада у II категорију, заштићено 1966. године и ревидирано 1995. године. - „Пет храстова“, споменик природе заштићен 1969. године, са ревизијом 1995. године, налази се на улазу у Бању, на површини од 10,75 ари. Данас постоје три стабла, са утврђеном III категоријом заштите. - „Храст лужњак - Вранеша“, лужњак у Вранешком пољу. - „Буква прозорац“ на Гочу. У погледу фауне, на подручју општине Врњачка Бања јављају се: - Ловостајем заштићене врсте дивљачи: срнећа дивљач, дивља свиња, зец, веверица, фазан, пољска јаребица; - Трајно заштићене врсте: јастреб, детлић, сова, соко; - Дивљач ван режима заштите: вук, лисица, дивља мачка, свраке, вране, творови. На подручју општине Врњачка Бања, газдовање дивљачи је организовано у оквиру ловишта „Борјак“, које је установљено решењем Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број 324-02-00095/20-05-10 од 29.11.2005. године („Службени гласник РС“ број 111/05), на површини од 5.147 хектара, од чега 99,65% чине шуме и шумско земљиште и још два ловишта: ловиште „Врњачка река“, којим газдује Ловачко удружење „Војвода Луне“ из Врњачке Бање и ловиште „Гоч - Гвоздац“, којим газдује Огледно добро Шумарског факултета из Београда. Овим ловиштима се газдује на основу Ловних основа ловишта. Дугорочно газдовање дивљачи на овом простору, у најширем смислу, је одређено и Просторним планом Републике Србије, где је Гоч означен као један од четири не ловна комплекса (паркова дивљачи) у Републици. У оквиру истог документа, на карти која се односи на зонирање распрострањења дивљачи, Врњачка Бања је у еколошкој зони распрострањења срне, зеца и дивље свиње. Документи, који уређују ловно газдовање су и Одлука о проглашењу шума за заштитне шуме („Службени лист општине Краљево“ бр.5/86, 2/97 и 19/02), Одлука о зонама и појасевима санитарне заштите око изворишта и других објеката водоснабдевања општине Врњачка Бања и посебне основе газдовања шумама за газдинске јединице „Врњачка Бања“, „Гоч - Станишинци“, „Гоч - Селиште“ и „Грачац“. Сваки од ових планских докумената подређује ловно газдовање шумском газдовању у функцији заштите вода и водоснабдевања и заштити изворишта, водозавода, каптажа и других објеката водоснабдевања Врњачке Бање. Степен заштите објеката водоснабдевања од дивљачи креће се од потпуног ограничавања кретања дивљачи ограђивањем зона строгог режима до појачаног надзора и заштите од заразних болести у зонама надзора. Према Ловној основи ловишта „Борјак“, ово ловиште се, према конфигурацији терена, надморској висини и микроклими, дели на два дела: - брдски тип и - планински тип. Циљеви ловног газдовања на простору ових ловишта (који се највећим делом могу пренети и на друга ловишта) се могу сврстати у две групе: - општи/заштита, гајење, лов и коришћење гајених врста дивљачи и дивљачи која се повремено налази у ловишту, тако да се обезбеди њихово присуство у мери коју дозвољавају природни услови и услови заштите изворишта); - посебни (постизање одговарајућег броја, полне и старосне структуре и трофејне структуре, густине популације, као и побољшање услова за гајење дивљачи и заштита дивљачи, а нарочито проређене и ловостајем заштићене).

Демографске карактеристике и трендови

Кретање становништва на подручју општине Врњачка Бања са проценама до 2018. године, поред апсолутног смањења становништва, карактеришу две основне карактеристике: негативни природни прираштај и демографско пражњење брдско-планинског подручја. Период од 1948. године до 2012. године карактерише позитиван тренд (са 15.916 у 1948. години, број становника на подручју општине Врњачка Бања се повећао на 27.527 у 2012. години). Међутим, у последњим декадама 1971-1981. и 1991-2012. године општина Врњачка

Бања бележи смањење стопе прираста укупног становништва (12,1 и 4,3 на 1.000 становника). Такође, вредности ланчаних индекса опадају (са 116,6 у 1971. на 102,4 у 2002. и 103,2 у 2012. години). Последњих десет година се бележи апсолутни пад броја становника са 27.527 у 2012. години, на 25.065 у 2022. години. Највећи одлив становништва бележи се у насељима: Гоч, Станишинци, Отроци, Вукушица и Рсовци. Општина Врњачка Бања добија карактеристике моноцентричне општине, што потврђује и чињеница да је 1961. године у седишту општине живело више од 26%, а у 2011. години 36,56% становника. Основно обележје демографских кретања општине Врњачка Бања јесте низак природни прираштај. Ситуација је на граници која упозорава, у том смислу је СО Врњачка Бања донела одговарајуће одлуке са подстицајним.

Образовна структура становништва - има посебан значај у демографским истраживањима, с обзиром на утицај који има на природно и миграционо кретање становништва. У образовној структури становништва старог 15 и више година на подручју Врњачке Бање (2022), завршена средња школа је најчешћи вид образовања код оба пола (47% становника), на другом месту је основно образовање (20,54% углавном старије становништво), док је 13,24% становништва општине са вишом и високом стручном спремом. Иако је забележен тренд смањења броја неписмених у последњих десет година и даље је присутан значајан проценат неписменог становништва (553 становника), посебно женског становништва (2,21% становништва старог 10 и више година). Од времена оснивања, до данас, Врњачка Бања прешла је дуг пут током којег је расла, развијала се, пролазила кроз тешке периоде, падала, поново устајала и на крају постала најпосећенија и најразвијенија српска бања. У 19 - ом веку издвојена из атара села Врњци, са свега пар стамбених објеката, она је данас модерно лечилиште и општина, која под својом управом броји 14 насељених места и укупно 25.065 становника у целој општини. У самој Врњачкој Бањи пописано је 10.065 становника. Образовни систем Врњачке Бање, задовољава потребе општине. Општина Врњачка Бања поседује институције које о младима брину од почетка васпитно - образовног периода, до одраслог доба. У Врњачкој Бањи се налази предшколска установа „Радост“ са два дечија вртића и више издвојених васпитних група, подељеним по узрасту. У општини је основано четири основне школе и то:

1. Основна школа „Попински борци“ у Врњачкој Бањи, са посебно издвојеним осморазредним одељењем смештеним у насељу Пискавац, као и издвојеним четвороразредним одељењем у насељима Липови и Станишинцима.
2. Основна школа „Младост“ у Врњцима, са издвојеним четвороразредним одељењем у насељу Штулац.
3. Основна школа „Бранко Радичевић“ у Вранешима, са издвојеним осморазредним одељењима у насељима Подунавци и Средњи Грачац, као и издвојеним четвороразредним одељењима у насељима Отроци и Доњи Грачац.
4. Основна школа „Бане Миленковић“ у Новом Селу, за издвојеним четвороразредним одељењем у Рсовцима.

Осим вртића и основних школа у Врњачкој Бањи налазе се и две средње школе: Гимназија и Угоститељско - туристичка школа са домом ученика. У Врњачкој Бањи је отворен акредитовани државни Факултет за хотелијерство и туризам, у оквиру универзитета у Крагујевцу, а на подручју општине послује и неколико истурених одељења високих школа. Осим државних образовних институција, млади у бањи, могу да похађају и низ приватних школа из различитих уметничких и спортских области. Тако малишани из Врњачке Бање, али и они старији могу тренирати различите спортове у бањским спортским клубовима и др.

Диверзификација руралне економије

Број запослених на територији општине Врњачка Бања, према статистичким подацима из 2015. године, представља укупан износ од 6368 и то запослени:

- пољопривреда, шумарство и рибарство 206;
- рударство 0;
- прерађивачка индустрија 1318;
- снабдевање електричном енергијом, гасом и паром 1;
- снабдевање водом и управљање отпадним водама 225;
- грађевинарство 354;
- трговина на велико и мало и поправка моторних возила 868;
- саобраћај и складиштење 261;
- услуге смештаја и исхране 765;
- информисање и комуникације 43;
- финансијске делатности и делатности осигурања 50;
- пословање некретнинама 12;
- стручне, научне, иновационе и техничке делатности 231;
- административне и помоћне услужне делатности 71;
- државна управа и обавезно социјално осигурање 368;
- образовање 460;
- здравствена и социјална заштита 845;
- уметност, забава и рекреација 61;
- остале услужне делатности 123 и
- регистровани индивидуални пољопривредници 106, као и укупан износ од 6262 запослених
- у правним лицима 4377 и
- предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих 1885.

Културно - историјско наслеђе - У атару села Врњци, на месту Лађариште, налази се вишеслојно археолошко налазиште, већег значаја (откривени су остаци кућа, фрагменти посуђа, радионица за израду каменог оруђа, медијална керамика). Најзначајнији налази су остаци из римског периода. Долином реке Angros (Западна Морава) ишао је пут којим је кичма Балкана *via militaris*, преко Крушевца и Краљева, Чачка и Ужица била повезана са Босном и даље са Јадраном. Такође, *via regis* (краљев пут) од Краљева, долином Ибра, води ка Косову. У околини Врњачке Бање саграђено је неколико утврђења: у Грачацу, Чукојевцу и на улазу у Трстеничку сутеску, при ушћу Попинске реке. Највећи подстицај настајању бања, дао је нагли развитак рударства на падинама *Argentaria* (Копаоника). С обзиром да су у провинцији Горњој Мезији рударство и пратећи занати изузетно напредовали у подгорју Копаоника, на неким минералним изворима настале су бање, међу којима и Врњачка. Пресудну улогу за настанак римске бање (*aquae*) на топлем минералном врелу у Врњцима имале су војне посаде оба оближња каструма, у Грачацу и у Стражби. Тако су у Врњачкој Бањи откривена два извора римске *aquae* (један за пиће и други, топао за купање). Римљани су минералну воду користили 300 година (од краја I до друге половине IV века) под називом *Aquae Orcinae* (Оркусове воде, воде подземља, етимолошки по богу Оркусу). Након тога, услед бурних историјских промена,

ратова и поделе Римског Царства, бројних освајача (Визигота, Атилиних Хуна, Словена, Гепида, Авара) минерални извори су запуштени, прекривени речним наносом и забором пуних XV векова. Бања није постојала ни током византијске управе, нити у доба средњевековне државе, ни за реме турске владавине. На позив кнеза Милоша Обреновића 1835. године рударски стручњак барон Хердер, управник краљевских рудника у Фрајбургу, обишао је геолошке, балнеолошке и рударске локалитете Србије (70 дана страживања) и након анализе врњачке топле воде записао да је: вода млака и кисела што се ретко у природи јавља и упоредио је са лековитом водом Шлосбурн у Карлсбаду у Чешкој, односно са Карловим Варима, најчувенијом бањом Европе. Оцену квалитета и лековитости врњачке топле минералне воде дао је и 1856. године др. Емерих Линденмајер: „веома је добра за пијење и купање, заслужује велику пажњу, обећава велику будућност и пожељно је да се уреди“. После 1860. године почиње њен развој, чему је највише допринео Павле Мутавцић који је, те године, формирао Одбор грађана из Краљева, Крушевца и Трстеника за уређење Бање. Први базен изграђен је 1882. године и био је у функцији све до 1925. године. Прва званична бањска сезона отворена је 1870. године, кад је Бању посетило око 100 гостију. Министарство за здравље је 1924. године прогласило Врњачку Бању за природно лечилиште првог реда.

Догађаји (манифестације): - свакодневне филмске пројекције - у оквиру основне делатности; - позоришне представе, кабаре, балет, опера...; - редовне дечије позоришне представе; - мађионичарске представе за децу; - традиционална Новогодишња представа за све школарце са територије општине Врњачка Бања; - традиционални Фестивал филмског сценарија; - дечији филмски фестивал - континуирана годишња манифестација; - концерти; - изложбе; - културно - уметнички програми и др. Културни центар има повремено право коришћења Летње позорнице са 1500 места на Црквеном брду, коју користи у сврху организовања традиционалног Фестивала филмског сценарија, позоришних представа и концерата. Народна библиотека „Др Душан Радић“ има стогодишњу традицију, њени почци везују се за „Шуцин павиљон“, који је почетком 20. века у свом саставу имао и бањску читаоницу. Данас библиотека поседује око 40 хиљада књига које су доступне и мештанима и бањским гостима, укусно опремљене читаонице са комплетном дневном и периодичном штампом и часописима из области науке и културе, као и завичајну зграду која је под одређеним условима доступна корисницима услуга. У оквиру издавачке делатности библиотека објављује књиге из области историје, културе, филозофије, туризма, белетристике, књижевне критике и других области у неколико едиција, од којих је најзначајнија Фонс Романус. Библиотека током целе године, нарочито у бањској сезони, организује књижевне вечери, трибине, предавања и промоције нових књига уз учешће еминентних посленика културних, научних, верских и других организација и институција. Манифестације са мањим бројем посетилаца Програми Завичајног музеја:

1. Едукативни пројекти са устаљеним терминима сваке године - Песниковање 21. март (на Међународни дан поезије); - Дани етнолошког филма (пројекат Приче о времену) у термину од 01.- 10. 06.; - Дани археолошког филма (пројекат Приче о времену) у термину 01. - 10. 07.; - Велики српски научници (пројекат Приче о времену) сваки четвртак у августу; - Филмотека и три појма - филмски програм, Дечија недеља, прва недеља октобра; - Филмотека и три појма - изложба 22. новембар „Међународни дан детета“.
2. Традиционални изложбени програм: - „Ускршњи салон“ изложба радова деце и омладине, отварање на Велики петак; „Врњачки ликовни круг“ сегмент самостална изложба у термину мај - јун; - „Врњачки ликовни круг“ сегмент групна изложба у термину октобар - новембар; - „Концентрични кругови уметности“ у термину септембар - новембар. Врши се месечна измена изложби српских музеја и институција.

3. Музички програм: - Међународни фестивал класичне музике „Врњци“ у термину од 20. до 30. јула. Фестивал је добитник признања за фестивал класичне музике од регионалног значаја од једног националног часописа за класичну музику - Музика класика 2015 (одржавају се концерти класичне музике). Остале манифестације: Фестивал цвећа и хортикултуре, Фестивал меда, Манифестација „Пољуби ме“, Девета Олимпијада трећег доба, Фестивал филмског сценарија, Биоскопски програми, Фестивал „LoveFest“, Врњачки карневал, Православна Нова Година „Рибља чорба за све“, Обележавање 8. марта, Манифестација „На Десанкин дан“, Музика расположења у Врњачком павиљону, Манифестација „Дечијих 5 минута“, Фестивал народне музике, Манифестација „Меморијал Миодраг Мики Мартиновић“, Манифестација „Златне нити златним рукама“, Гегула фест, Манифестација „Дани Данила Бате Стојковића“, Манифестација „Moto fest“, Манифестација „Национална изложба паса“, Манифестација „Старовременски аутомобили - Олдтајмери“.

Рурална инфраструктура

Друмски саобраћај - Територија општине Врњачка Бања покривена је мрежом путева чију структуру чине: Део државног пута I Б реда број 23: Државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Котроман) - Ужице - Чачак - Краљево - Крушевац - Појате веза са државним путем. - Државни пут II Б реда број 162: Врњци - Ботурићи - Брус - Разбојна. - Државни пут II Б реда број 207 и 208: Угљарево - Ново Село - Гоч - Станишинци, односно Гоч - Добре воде. - Локални путеви.

- Путна инфраструктура: Дужина путева општине Врњачка Бања данас износи 284км. Са савременим коловозом је 85,6% путне мреже, што је значајно изнад нивоа републичког просека који износи 62,8%, за разлику од 2003. године кад је учешће савремених коловоза у Врњачкој Бањи износило око 63% и на приближно истом нивоу републичког просека. Када се анализира удео регионалних и локалних путева са савременим коловозом у укупној дужини регионалних и локалних путева, тада је ниво општине значајно нижи од просека Србије и Рашког округа. Један од показатеља развијености путне мреже је број становника по километру пута. Према том показатељу на 1км пута у Врњачкој Бањи долази 96,2 становника, док је у Србији 164,6 становника на 1км пута. Преко општине Врњачка Бања изграђен је нов ауто-пут Е-761: Појате (Е-75) - Крушевац - Краљево - Чачак - Ужице - Сјеница - Црна Гора. - Авио саобраћај: Аеродроми који су на располагању посетиоцима из иностранства су београдски аеродром „Никола Тесла“ који је удаљен од Врњачке Бање око 200км и Нишки аеродром „Константин Велики“, удаљен око 120км. Нишки аеродром „Константин Велики“ - Локацијски индикатор и назив аеродрома Код - IATA; INI; ICAO; LYNI Назив - Аеродром Константин Велики Нискотарифне авиокомпаније Wizz Air и Ryanair обављају директне летове у редовном авио - саобраћају из Ниша за: - Базел у Швајцарској; - Малме у Шведској; - Дортмунд у Немачкој; - Берлин у Немачкој; - Братислава у Словачкој; - Дизелдорф у Немачкој; - Милано у Италији; - Ајндховен у Холандији; - Меминген у Немачкој.

Географски подаци аеродрома: Координате АРП-А и положај на АД 432014.24N 0215113.40E 1140 ГЕО/881 М ОД ТХР 11 - Смер и растојање од града: 3050 ГЕО, 4км од центра Ниша - ЕЛЕВ/Референтна температура: 198М/290 С (август) - МАГ ВАР/Годишња промена: 40 Е (2015)/+0.0820 - Одобрене врсте саобраћаја: ИФР/ВФР - Временска референца: летње рачунање времена GMT+2, зимско рачунање времена GMT+1 - Радно време аеродрома: на захтев 00:00 - 24:00 часа, погледати важећи НОТАМ. Аеродром „Морава“ у Лађевцима удаљен је 30км, његова комерцијална употреба се очекује у наредном периоду по завршетку и пуштању у рад КАРГО блока. Овај аеродром је најближа ваздушна лука за Врњачку Бању и Копаоник као истакнуте туристичке

дестинације у Рашкој области. У Трстенику, на 7км од Врњачке Бање, постоји спортски аеродром на који могу слетати мањи авиони и хеликоптери, као и спортски аеродром код Краљева који је удаљен 30км.

- Железнички саобраћај: Врњачка Бања је железницом повезана са осталим градовима. Железничка станица се налази у селу Врњци, 3,5км од центра Бање. Преко територије општине Врњачка Бања пролази једноколосечна железничка пруга Сталаћ - Краљево - Пожега. Она се пружа попречно, дужином од 138,1км, између магистралних пруга Београд - Ниш - Скопље - Солун (паневропски Коридор 10) и Београд - Пожега - Бар. Железничка пруга Сталаћ - Краљево - Пожега је значајна не само за регионални развој краљевачког региона, него много шире, због повезивања истока и југа Србије са луком „Бар“. Техничко - експлоатационе карактеристике ове пруге су веома скромне и испод европских стандарда. Сигнално - сигурносна постројења су дотрајала. Не постоје уграђена техничка средства за безбедно регулисање саобраћаја на отвореној прузи. Постоји велики број путних прелаза у нивоу ове железничке пруге, од којих су већина неосигурани, што угрожава безбедност одвијања саобраћаја на тачкама укрштања пута и пруге. Постојеће стање телекомуникационих постројења, ваздушних линија и телекомуникационих водова веома је лоше. Због нередовног одржавања, елементи пруге знатно одступају од пројектованих карактеристика. Због тога се намеће потреба њеног ремонта, електрификације и модернизације. Градови Крушевац, Краљево и Чачак и општине Врњачка Бања и Трстеник пописали су Национални програм јавне железничке инфраструктуре за период од 2017. до 2021. године у жељи да се убрза процес ревитализације наведеног железничког правца.

- Аутобуски путнички саобраћај: Захваљујући томе што је Врњачка Бања одлично саобраћајно повезана са осталим градовима широм Србије, али и са земљама у региону, број туриста који посећују ову „Краљицу свих Бања“, како је називају се повећава из године у годину. ЈП „Нови Аутопревоз“ Врњачка Бања за обављање својих делатности користи аутобуску станицу са 18 перона и 20 паркинг места за аутобусе. У оквиру службе за управљање аутобуском станицом, систематизовано је радно место отправника, чији је задатак да корисницима услуга даје информације везане за превоз путника. Рад службе је организован на начин да је радно време 24h дневно, а информације се могу добити и позивом на број телефона 036/612-446. У оквиру службе постоји и радно место билетара, где запослени на одређеним шалтерима врше продају карата. Аутобуска станица изграђена је 1983. године и до 2009. године је била у власништву ДП „Аутопревоз“ Врњачка Бања. Ова станица категорисана је као аутобуска станица 3. категорије. ЈП „Нови Аутопревоз“ Врњачка Бања од 2015. године поседује туристички воз за туристичко разгледање Врњачке Бање и то на релацији аутобуска станица - Извор Снежник, у време туристичке сезоне у временском периоду од маја до октобра, на сваких 60 минута. Радно време возића је од 09-21h.

Комунална инфраструктура - Водоводна мрежа: Од водопривредних објеката најзначајније су Акумулације и брана „Селиште“ на Гочу, систем одводних канала за спречавање плављења пољопривредних површина у насељу дуж Западне Мораве и Попинске реке, регулација (у насељеном месту Врњачка Бања) корита Врњачке и Липовачке реке. Преко јединственог водоводног система врши се водоснабдевање Врњачке Бање и насеља Руђинци, Врњци, Штулац, Гоч и Станишинци. Остала насељена места на територији општине имају своје локалне водоводе. На територији општине Врњачка Бања постоји 14 насељених места. Само 6 насељених места ове општине (Врњачка Бања, Врњци, Руђинци, Гоч, Станишинци и Штулац) имају изграђен заједнички водовод, за чије одржавање је задужено јавно предузеће „Бели Извор“. Врњачка Бања се снабдева водом из следећих система: - Захватањем каптираних извора „Гочки довод“, довод „Бели извор - Белимарковац“, довод

„Станишинци“;

Захватањем површинских вода из водотока Новоселска река, Каменичка река и Врњачка река; - Захватањем подземних вода бунарима на изворишту „Витојевац“ и „Угљарево“. Дистрибутивна мрежа је подељена у 3 висинске зоне: • I зона - потрошачи до коте 235 мнм • II зона - потрошачи између коте 235 мнм и 275 мнм • III зона - потрошачи изнад коте 275 мнм. Пречници дистрибутивне мреже се крећу између 0 25 и 0 300. Број прикључака на градску водоводну мрежу износи 9623 прикључака домаћинстава и 1153 правна лица, што укупно износи 10776 прикључака. Проценат покривености износи 98%.

Изграђени објекти - филтерска постројења, црпне станице:

1. Филтерско постројење „Новоселска река“ (таложница, спори пешчани филтери)
2. Филтерско постројење „Врњачка река“ (спори пешчани филтер)
3. Филтерско постројење „Каменица“ (спори пешчани филтер)
4. Црпна станица „Селиште“
5. Црпна станица „Витојевац“
6. Црпна станица „Угљарево“
7. Брана са акумулацијом „Селиште“.

Хлорне станице:

У систему су следеће хлорне станице:

1. Дуге
2. Расје
3. Липова
4. Витојевац
5. Врњачка река
6. Угљарево. Водоводи осталих насељених места су Одлуком о води и канализацији дати на управљање зависном друштву „Врући извори Грачац“ А.Д.

Квалитет воде: Контролу квалитета воде обавља Завод за јавно здравље из Краљева, према Уговору за обављање послова санитарно хигијенске контроле воде за пиће, а на основу Закона о заштити становништва од заразних болести (Сл. гласник РС, бр.125/04), Закона о водама (Сл. гласник РС, бр.30/10 и 93/12), Правилника о хигијенској исправности воде за пиће (Сл. гл. СРЈ 42/98 и 44/99). На основу досадашњих резултата извршених анализа воде за пиће, проценат бактериолошке и физичко хемијске неисправности прегледаних узорка из мреже водовода је у дозвољеним границама према препорукама Светске здравствене организације. Периодични преглед дезинфиковане воде из мреже водовода, као и преглед недезинфиковане воде са изворишта, а према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће (Сл. лист СРЈ, бр.42/98 и 44/99), обавља се једном годишње. Свакодневну контролу воде за пиће на одређене физичко хемијске параметре обавља и интерна лабораторија на филтерском постројењу „Новоселска река“ у Липови. Контрола квалитета отпадних вода: Контрола квалитета отпадних вода се обавља од стране Завода за јавно здравље из Краљева, а на основу склопљеног Уговора према важећим законским прописима. Узорковање се обавља квартално - четири пута годишње, на следећим местима: - речна вода из реке Западне Мораве - 100м пре улива отпадне воде из канализације; - речна вода из реке Западна Морава - 100м после улива отпадне воде из канализације; - отпадна вода из канализације на месту улива у реку Западну Мораву. На основу Извештаја Завода за јавно здравље, речна вода из реке Западне Мораве - 100м пре улива отпадне воде из канализације и речна вода из реке Западне Мораве - 100м после улива отпадне воде из канализације Врњци, Врњачка Бања у тренутку узорковања са аспекта испитиваних параметара, сходно одредбама Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“,

бр.67/11), Правилника о утврђивању водних тела површинских и подземних тела („Сл. гласник РС“, бр.96/2010), Правилника о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС“, бр.74/11), Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр.50/12) одговарају нормама прописаним за речне воде ЗМОР - 1 тип 2 класе еколошког статуса водотока IV у микробиолошком погледу, а у физичко - хемијском погледу пре улива отпадне воде из канализације одговарају нормама прописаним за речне воде ЗМОР - 1 тип 2 класе еколошког статуса водотока IV, а после улива отпадне воде из канализације одговарају нормама прописаним за речне воде ЗМОР - 1 тип 2 класе еколошког статуса водотока V (због амонијум јона).

- Канализациона мрежа: На територији општине Врњачка Бања изграђена је јавна канализациона мрежа, док је у циљу унапређења комуналне инфраструктуре општине, израђен Генерални пројекат канализационе мреже за подручје општине Врњачка Бања и извршен откуп парцеле у површини од око 3 хектара у атару села Штулац, а у циљу иградње „мокрог поља“, односно нове лагуне за канализациони систем општине. Одржавање канализационе мреже је надлежност јавног предузећа „Бели Извор“ Врњачка Бања и Зависног друштва „Врући извори Д.О.О.“ Грачац. Дужина главног колектора износи преко 30 км. Постојећи систем атмосферске канализације у Врњачкој Бањи је конципиран на принципу да се атмосферски талог најкраћим путем одводи до природних рецепијената - речних токова Врњачке и Липовачке реке који пролазе кроз град.

- Електрична мрежа: Дистрибутивна мрежа Врњачке Бање напаја се преко два тронамотајна трансформатора 110/20/10 кВ укупне инсталисане снаге 40 МВА. Трафостаница (ТС) 110/20/10 кВ Врњачка Бања напаја четири извода на 10 кВ, односно седам на 20 кВ, са укупно 172 трафостанице X/0.4 кВ (100 трафостаница 20/0.4 кВ и 72 трафостанице 10/0.4 кВ), са укупном инсталисаном снагом 48,035 МВА. Надземна мрежа је у укупној мрежи заступљена са 93%. Изводи 10 и 20 кВ мреже су 5 % на бетонским и 95 % на дрвеним стубовима, док је код мреже 0.4 кВ, 20 % на бетонским и 80 % на дрвеним стубовима. Заштитна зона постојећих далековода (за далековод 110 кВ и 220 кВ износи 21м и 30м респективно) није свуда испоштована. Подземна (кабловска) мрежа. Предвиђено је да се трасе постојећих подземних кабловских водова (20 кВ, 10 кВ и 0,4 кВ) задрже и да се по постојећим трасама могу полагати нови водови, под условом да не угрожавају остале подземне инсталације. На ужем градском подручју, као и на комплексима друштвеног стандарда, здравствених центара, хотела, лечилишта, одмаралишта, школа, обданишта, спортско - рекреационих центара, индустрије, складишта, паркова, комуналних организација, мрежа је подземна кабловска. Проценат електрификације у 2016. години у општини је 100%. Што значи да је свим домаћинствима и насељима у Врњачкој Бањи у потпуности доступна електрична енергија, због чега у наредном периоду нису потребни озбиљнији захвати. Квалитет и поузданост у снабдевању електричном енергијом. Реализацијом пројекта уземљења мреже 10 и 20 кВ преко нискоомске отпорности и пуштањем система у рад октобра 2003. године, дошло је до смањења пренапона у мрежи, што је условило смањење пробоја на постројењима дистрибутивних ТС 10(20)/0.4 кВ, као и до драстичног смањења броја кварова на кабловској мрежи, чиме се број прекида у напајању електричном енергијом вишеструко смањено. Јавна расвета - Улична расвета је једна врста спољног осветљења саобраћајних површина моторног или пешачког саобраћаја у насељеним местима или изван насељених места. Поред уличне у Врњачкој Бањи је заступљено и осветљење парковских и других површина у општој употреби, као и декоративна расвета на јавним објектима, културноисторијским

споменицима и споменицима природе. Распоред светилки зависи од стварних услова и ситуација површина које треба осветлити. - Постоји шест класа спољног осветљења (A1, A2, B1, B2, Ц и Д) и за сваку од њих препоручена минимална вредност осветљености. Поред осталог, овај распоред зависи од захтева инвеститора и од врсте улице (коловоза). Светилке се постављају на одређеној висини изнад површине коју треба осветлити. Могу бити постављене: - на стубовима различитих типова у зависности од решавања осветљења и осталих захтеваних услова. Ови стубови могу да се користе само за ношење светилки, али могу бити и за друге намене, а узгред и за уличну расвету; - на затегама (поцинковано челично уже пречника 8 до 11мм), које су обично причвршћене на фасаде зграда; - на фасади зграда, у улицама где нема много зеленила и ако су профили улица уски. За ову врсту осветљења се примењују сијалице са натријумовом паром ниског притиска (дају жуту светлост), високог притиска (дају зелено - жуту светлост), метал - халогене (посебна врста живиних сијалица које дају белу боју), као и сијалице са живином паром (које се сматрају превазиђеним). Када се користи монтажа на металним стубовима, напојни кабл је укопан по свим прописима и правилима за полагање каблова у земљи. За прелазе испод путева се користе кабловице(цеви) које штите кабл од механичких оштећења. Када се користи монтажа на бетонским стубовима, који уједно служе за НН мрежу и ако је она изведена самоносећим кабловским снопом, за напајање светилки се користе два проводнока овог снопа пречника 16 мм² (2x16).

- Пошта и телекомуникација: На подручју општине Врњачке Бање раде четири доставне поште: Врњачка Бања, Подунавци, Ново Село и Врњци. Пошта у Врњачкој Бањи, површине од око 2.000 м² задовољава потребе за поштанским услугама и смештај централе. Телекомуникације које реализује „Телеком Србија“ а.д. за подручје општине Врњачка Бања, одговарају следећим подацима: На подручју општине Врњачка Бања инсталиране су централе за место Врњачка Бања, Подунавци, Руђинци, Отроци, Вранеша, Ново Село, Станишинци (делом покрива и насељена места Брезовица и Стублице у СО Трстеник, као и Велику Врбницу и Стрменицу у СО Александровац) и Дубље са које се напајају претплатници у Штулцу, а други део са ове централе се напајају претплатници места Дубље и Попина у СО Трстеник. Укупан капацитет инсталираних телефонских прикључака је 15.534 прикључка од чега су у раду 11.741 прикључка, а 3.793 су слободни прикључци.

1. У самој Врњачкој Бањи (централе обухватају центар Бање, Липову, велику и малу реку, део Врњаца улицом Кнеза Милоша, део Дубраве) инсталирано је 8.611 прикључака, од тога су у раду 6.097 прикључка, а 2.514 су слободни.

2. Подручје Подунаваца, дела Доњег Грачаца и дела Вранеша покрива централа у Подунавцима са инсталираних 1.104 прикључка, од тога су у раду 846 прикључка, а 187 је слободно.

3. Подручје Новог Села, дела Врњаца испод пруге и улаза у Врњачку Бању до ЕПС - а, Мезграје, Рсоваца и дела Доњег Грачаца покрива централа у Новом Селу са инсталираних 2.592 прикључка, од тога су у раду 2.237 прикључка, а 355 су слободни.

4. Подручје Штулца је покривено са централе у Дубљу са које се напајају и претплатници у местима Дубље и Попина СО Трстеник. Капацитет централе је 872 прикључка, од тога су у раду 721 прикључка, а 151 су слободни бројеви.

5. Централа у Станишинцима покрива насељена места Станишинци, Гоч, Гарешница, као Брезовицу и Стублице у СО Трстеник и Велику Врбницу и Стрменицу у СО Александровац. Капацитет централе је 704 прикључка, од тога у раду 574 прикључка, а 130 су слободни бројеви.

6. Централа у Руђинцима покрива ово насеље и капацитет централе је 521 прикључка, од тога је у раду 334 прикључка, а 187 су слободни бројеви.

7. Централа у Вранешима покрива ово насеље и капацитет централе је 557 прикључка, од тога је у раду 418 прикључка, а 139 су слободни бројеви.
8. Централа у Отроцима покрива насеља Отроци, део Горњег Грачаца и део Брекиња. Капацитет централе је 573 прикључка, од тога су у раду 514 прикључка, а 59 су слободни бројеви.
9. Новом технологијом мини ИПАН централама које су повезане оптичким кабловима са централама вишег ранга напајају се поједине новоизграђене стамбене зграде у Врњачкој Бањи и то у стамбеном комплексу „Соларис“, Мишка Ерчевића 65, Југ Богдановој 7, вила „Тарабош“ у ул. 1 Маја, стамбени комплекс зграда у ул. Вука Караџића где је укупно инсталирано 576 прикључка, од тога су у раду 12 прикључка, а 564 су слободни бројеви.
10. Све централе на територији СО Врњачка Бања су конципиране тако да корисницима телефонских услуга нуде увођење фиксног прикључка, могућност услуге неограниченог приступа Интернету великих брзина протока, могућност услуге дигиталне телевизије ИПТВ пакет.

Територија општине Врњачка Бања покривена је преко 95% сигналом Мобилне телефоније три оператера: Телеком, Теленор и ВИП са двадесетак базних станица. Централна зона Врњачке Бање, дуж Врњачке променаде од улице Цара Душана до минералног извора Језеро покривена је WiFi сигналом. На Врњачкој променади и централном Бањском парку, код минералних извора Топла вода и Језеро, пуштено је у функцију 5 интерактивних туристичко информативних киоска са слободним приступом интернету. Комплетна територија Врњачке Бање и делови околних сеоских насеља покривени су Мрежом оператера СББ са преко 2000 прикључака. - Услуге уклањања отпада Технички аспекти система управљања отпадом - Комунално јавно предузеће „Бањско зеленило и чистоћа“ у чијој је надлежности прикупљање и уклањање отпада тренутно примењује методе засноване углавном на неселективном сакупљању отпада, његовом транспорту и одлагању на претоварној станици које је несанитарног карактера. Услуга се врши у свим месним заједницама којих има 14. Врњачка Бања не поседује санитарну депонију. Општина за одлагање комуналног отпада користи уговорену санитарну депонију предузећа АКО АСА у Лапову док се претовар комуналног отпада врши на претоварној станици које се налази на територији села Грачац. Укупна количина сакупљеног, претовареног и депонованог отпада је око 9000 тона годишње. У фази сакупљања врши се селекција и одвајање пет амбалаже која износи око 8 тона годишње. Проценат покривености градског подручја је 100%, а сеоског око 60%.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: На подручју општине Врњачке Бања највећи удео у површини од 10.180ха имају пољопривредни ресурси. Структуру пољопривредног земљишта од укупне површине земљишта чине: - ораничне површине (4191ха), - ливаде и пашњаци (1875ха), - воћњаци (754ха) и - виногради (12ха).

Вишегодишњи засади: Општина Врњачка Бања располаже добрим земљиштем и климатским чиниоцима за развој воћарства. На коришћеној површини под воћем, највише је заступљена шљива са 223.350 стабала, јабука са 47.210 стабала и виногради са 360 родних чокота.

Сточни фонд: Према прелиминарним резултатима анкете Општинске управе општине Врњачка Бања, спроведене у периоду октобар - децембар 2023. године, на статистичком узорку РЗС - а Попис пољопривреде 2023. године, може се закључити да се бројчано стање стоке на територији општине Врњачка Бања значајно променило у односу на раније посматране периоде, нарочито у погледу великог смањења броја говеда на рачун повећања броја свиња, оваца и живине. Остварена примарна производња у свим гранама пољопривреде битан је

предуслов за бржи развој како бањско - услужних функција тако и прерађивачких капацитета у оквиру прехрамбеног комплекса. Према подацима из годишњих обрачуна за 2003. годину привредни субјекти из области пољопривреде располажу са свега 2% основних средстава привреде општине Врњачка Бања, запошљавају само 4% запослених у привреди, остварују 2% прихода и послују са губитком од 1%.

Говедарство - Ако се упореде подаци о броју говеда на 100ха пољопривредне површине у општини Врњачка Бања и осталим општинама Рашког округа, са 50 грла у 2001. години, Врњачка Бања је на првом месту. Према подацима о вештачком осемењавању женских приплодних грла говеда на територији општине Врњачка Бања, у периоду од 2003 - 2023. године, може се закључити да је просечна стопа осемењавања у односу на расположиво бројчано стање преко 90 %, што нам указује да је ова значајна мера за унапређење говедарства (расни састав, продуктивност) преобладајуће заступљена. Међутим, негативна околност је мали број плоткиња у матичним запатима и недовољна контрола продуктивности тих грла, па немамо довољно валидних параметара који би нам указивали на просечне производне могућности крва. Производња млека је и даље сегмент који доноси највећим делом и најбржи доходак пољопривредним домаћинствима на територији наше општине, као и Републике.

Свињарство - Посматрано на локалном нивоу, број свиња на територији општине Врњачка Бања се повећава до 1998. године, а затим се нагло смањује, да би у 1993. години био мањи него 1980. године. Између 1993. године и 2001. године постоји лагани раст у броју свиња на територији општине Врњачка Бања. Врњачка Бања и по овом параметру предњачи. Свињарство на територији нашег округа нема тако снажну традицију као говедарство, нити је била заступљена робна производња са фармама средњег и великог капацитета. Производња је углавном за сопствене потребе и као додатни извор прихода. Генетски потенцијал свиња на територији општине Врњачка Бања је веома неуједначен, нема никаквог организованог програма набавке приплодног материјала нити одгајивачког циља, а мере унапређења свињарства (вештачко осемењавање плоткиња семеном тестираних нерастова супериорне генетике, контролисаног здравственог стања) се примењују стихијски, без контроле од 1998. године. Нешто организованије и са становишта здравствене исправности квалитетније, ова мера се спроводи од када је сточарско - ветеринарски центар у Великој Плани почео организовану дистрибуцију семена испитаних нерастова једном седмично на територији општине Врњачка Бања (2000. године). Не постоје грла у матичној евиденцији стручних служби на територији општине Врњачка Бања.

Овчарство - Број оваца на територији општине Врњачка Бања се повећава, али посматрано на нивоу округа, са 30 оваца на 100 ха пољопривредне површине Врњачка Бања је на последњем месту. Овом чињеницом потврђујемо да се развоју овчарства није придавало већег значаја у нашој општини, иако за то има изванредних природних ресурса и економске оправданости. Ако се узме у обзир да су овце: - Веома рентабилне животиње; - Са мало захтева у смислу исхране и држања; - Корисне за побољшање квалитета наших пашњачких површина (нарочито у прегонском начину држања, комбиновано са држањем говеда); - Животиње чије је парење сезонски, али се применом савремених биотехнолошких метода може постићи вансезонски припуст, који резултира са два јагњења годишње, уз повећан проценат ближњења и - Да су јагњад веома тражена роба која скоро увек има добру цену, сматрамо својом обавезом да препоручимо одређене подстицајне мере за развој овчарства као производње која одговара како оперативном менаџменту нашег пољопривредног газдинства, тако и менаџменту за очување човекове околине.

Живинарство - У последње две декаде број живина на територији општине Врњачка Бања је знатно опао, највећим делом захваљујући нестабилном тржишту и стечају друштвених

предузећа која су се бавила овом производњом, као и услед ратних дејстава и несигурног снабдевања електричном енергијом. У развој живинарства се најмање улагало и с обзиром на навике да становништво у руралним срединама највећим делом обезбеђује потребе за пилећим месом и јајима у сопственој, самодоволној производњи, за тржиште се не производи довољно. На територији општине Врњачка Бања тренутно не постоји активна кланица за живину, нити постоје регистровани прерадни капацитети, па самим тим произвођачи нису у могућности да на законски дозвољен начин врше клање живине, што је наравно ограничавајући фактор за развој живинарства.

Рибарство - За све љубитеље спортског риболова и пецања, Врњачка Бања и њена околина прави су „златни рудник“. Од јужног обода општине и рекама богатих падина планине Гоч, до њених северних граница и Западне Мораве, Врњачка Бања је рај за пецароше. Мушичарски ревер „Лопатница“ - Овај ревер је организован по угледу на стандарде европских ревера. Циљ при оснивању је био омасовљавање и оживљавање салмонидног дела рибарског подручја и пуно искоришћавање рибарског капацитета. Постоји прописана мера за лов, а ловцима је дозвољено да излове три рибе, преко тог установљеног лимита. Ограничен број ловаца у ревиру, река подељена тако да сваки риболовац добије свој део, обезбеђен паркинг, евиденција улова, уређен простор на отвореном са љуљашкама и клацкалицама за децу, све то и више од тога, сведочи о промишљеној организацији овог ревера. У сарадњи са еко - покретом „Лопатница“ ради се на обезбеђивању смештаја за госте у оквиру локалне домаће радиности и сеоског туризма. Подунавачке баре прави су рај за пецароше. Надомак корита Западне Мораве, која је и сама риболовачки драгуљ своје врсте, у прелепом природном окружењу и са пуно хлада, Подунавачке баре, сваком пецарошу нуде чисто уживање. Подручје је испресецано шумарцима, рекама, њивама и пољима, са Гледићким планинама које доминирају севером и Гочом, Столовима и Жељином, који красе јужни видик, пецање у Подунавачким барама, више је од спорта. То је релаксација и одмор, који само пецароши могу да схвате без објашњавања. Стога све више страствених риболоваца, посећује Врњачку Бању из које на коју год страну да крену, могу доћи до идеалне реке на којој могу провести дан. Ни Врњачка Бања није заборавила на пецароше у својој богатој туристичкој понуди, па се сваке године на Подунавачким барама организује такмичење у спортском риболову, које је изузетно посећено од стране љубитеља овог спорта.

Механизација, опрема и објекти: На територији општине Врњачка Бања се налази укупно: - 1003 мотокултиватора - 1213 трактора - 53 комбајна - 23 берача кукуруза - 4588 прикључних уређаја - 126 машине за маш. мужу - 439 млина - 764 круњача - 35679 пластеника - 3725 стакленика - 1632 објекта заговеда - 1556 објекта за свиње.

Радна снага: У пољопривреди Републике Србије са 99,5% доминира сектор домаћинства у односу на правна лица и предузетнике. Укупан број ангажованих лица у пољопривреди је 1.157.319, од чега је 98,2% у сектору домаћинства. Највећи број чланова породичних газдинстава (47%) ради на газдинствима величине 2 - 10 хектара; Највећи део пољопривредне радне снаге на породичним газдинствима у Републици Србији чине чланови породице или рођаци (56,3%); Близу 33% носиоца газдинстава је старије од 65 година; На нивоу читаве Србије, жене су заступљене међу носиоцима газдинства са 17,3%, а међу управницима газдинства свега их је 15,9%; Жене чине већину међу члановима породице и рођацима који су обављали пољопривредну активност на газдинству (чак 63%). Пописом пољопривреде у 2023. години, на територији општине Врњачка Бања анкетирано је 2.357 домаћинства, са укупним бројем ангажованих лица 5.711. Рад утрошен у пољопривреди изражава се годишњим радним јединицама, које представљају количину рада утрошеног за обављање пољопривредне делатности на газдинству. Укупан број годишњих радних јединица утрошених за обављање пољопривредне производње у Врњачкој Бањи је 3.941.

Просечан број годишњих радних јединица по газдинству у Врњачкој Бањи је на нивоу просека Републике Србије и износи 1,02 док је просечна вредност овог показатеља у земљама чланицама ЕУ 0,82. Према последњим подацима пописа пољопривреде који је спроведен 2023. године, укупан број пољопривредних газдинстава је смањен за 10% на територији целе Србије.

Структура пољопривредних газдинстава: Спровођењем Пописа пољопривреде 2023. године први пут је извршена типизација - класификација пољопривредних газдинстава у Републици Србији, која се заснива на економском критеријуму и структурним карактеристикама пољопривредних газдинстава. Укупан број пољопривредних газдинстава у општини Врњачка Бања је 2.357, а просечна економска величина пољопривредног газдинства износи око 5.048 евра (4.990 евра у сектору породичних газдинстава и 204.755 евра у сектору правних лица и предузетника). Просечну економску величину пољопривредног газдинства доминантно опредељује сектор породичних пољопривредних газдинстава, с обзиром на то да овај сектор учествује са 99,5 % у укупном броју пољопривредних газдинстава у Србији. Према подацима Евростата, просечна економска величина пољопривредног газдинства у ЕУ - 28 (податак за 2010. годину) износи 25.128 евра, што је за више од четири пута изнад вредности овог индикатора за нашу општину, која је пропорционалне вредности просека Републике Србије. Највећу просечну економску величину пољопривредног газдинства има Регион Војводине (12.032 евра), а најмању Регион Јужне и Источне Србије (3.414 евра). Посматрано по класама економске величине пољопривредних газдинстава, највећи број пољопривредних газдинстава у Републици Србији (45,7%) има економску вредност газдинства мању од 2.000 евра (класа економске величине од 0 до 1.999 евра), а најмањи број пољопривредних газдинстава (0,3% укупног броја) евидентира се у класи економске величине 100.000 и више евра.

Производња пољопривредних производа: Гледано према типу пољопривредне производње, пољопривреду општине Врњачка Бања карактерише доминација мешовитих пољопривредних газдинстава, с обзиром на то да више од половине пољопривредних газдинстава (53,7%) припада једној од три групе пољопривредних газдинстава са мешовитом биљном и сточарском производњом. Специјализованих газдинстава је 46%, с тим што је у овој групи највише специјализованих за ратарску производњу, а најмање за повртарство, цвећарство и остале хортикултуре.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: На подручју општине Врњачка Бања средином деведесетих година функционисале су пољопривредне задруге и једно пољопривредно добро. Са доношењем Закона о повраћају пољопривредног земљишта ранијим власницима, земљиште које су користиле земљорадничке задруге им је одузето и тада су задруге почеле да пропадају. Тренутно на подручју општине постоје 2 земљорадничке задруге и то Пољопривредна задруга "Агробери" Врњачка Бања и Земљорадничка задруга "Памат" Врњачка Бања. Када су Удружења пољопривредника у питању, ситуација је мало боља, функционише неколико удружења, тачније седам. Удружења пољопривредника имају велики потенцијал, посебно се истиче Удружење „Гочки пастири“, „Удружење пчелара“, Удружење „Врњачки пољопривредници“, Удружење „Прва бразда“, Удружење „Врњачки производ“, Удружење „Пелцер“ и Удружење „Гочка Златокоза“ који су сопственим средствима, као и средствима из буџета општине Врњачка Бања успели да постигну неки жељени резултат.

Трансфер знања и информација: Пољопривредни произвођачи су веома заинтересовани за обуке и предавања која се организују од стране Општинске управе општине Врњачка Бања, надлежног Министарства, као и за све врсте обука организованих од стране истраживачких установа, привредних субјеката и агенција. Најбољи временски период одржавања едукација пољопривредницима обавља се у зимском периоду, када је мањи

интензитет радова у пољопривреди, организујући предавања за која пољопривредници покажу највише интересовања. Најчешће су то предавања на теме: - нове сорте поврћа и њихово гајење; - нове сорте воћа и њихово гајење; - заштита биља; - гајење говеда, оваца и коза; -гајење лековитог и зачинског биља.

Овај Програм ће бити објављен у „Службеном листу“ као и на интернет страници општине Врњачка Бања.

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Иван Радовић

P.O	K.O	Br. parcele	Deo	Br.JN	Osnov rasp.	Površina FS	Površina CP	Kultura FS
V. BANJA	STANIŠINCI	1238	Da	111	Zakup	0.2633	0.4809	NjIVA
V. BANJA	STANIŠINCI	1240	Da	99	Zakup	0.4068	0.5811	
V. BANJA	STANIŠINCI	1241	Da	97	Zakup	0.1528	0.9979	PAŠNJAK
V. BANJA	STANIŠINCI	1243	Da	95	Zakup	0.3251	0.5017	NjIVA
V. BANJA	NOVO SELO	1348/2		83	Zakup	0.0582	0.0582	PAŠNJAK
V. BANJA	STANIŠINCI	1350	Da	96	Zakup	0.0603	0.4519	NjIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	1378/1		112	Zakup	0.0087	0.1964	NjIVA
V. BANJA	STANIŠINCI	1418/6		91	Zakup	0.324	0.324	LIVADA
V. BANJA	STANIŠINCI	1418/7		90	Zakup	0.328	0.328	LIVADA
V. BANJA	STANIŠINCI	143		89	Zakup	0.2608	0.2608	PAŠNJAK
V. BANJA	VRANEŠI	1578/2		6	Zakup	0.0484	0.1935	NjIVA
V. BANJA	STANIŠINCI	1641		100	Zakup	0.1296	0.1296	PAŠNJAK
V. BANJA	STANIŠINCI	1667		93	Zakup	0.1117	0.2234	LIVADA
V. BANJA	GRAČAC	1671/2		29	Zakup	0.1302	0.1302	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	1671/3		34	Zakup	0.0831	0.0831	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	1671/4		42	Zakup	0.0893	0.0893	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	1672	Ne	41	Zakup	0.1983	0.1983	PAŠNJAK
V. BANJA	GRAČAC	1677/1		26	Zakup	0.118	0.118	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	1677/2		27	Zakup	0.0608	0.0608	VOČNJAK
V. BANJA	GRAČAC	1677/3		28	Zakup	0.2314	0.2314	NjIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/169		67	Zakup	0.2042	0.2042	LIVADA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/170		66	Zakup	0.0651	0.0651	LIVADA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/171		72	Zakup	0.0804	0.0804	NjIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/172		73	Zakup	0.0696	0.0696	LIVADA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/173		74	Zakup	0.0892	0.0892	NjIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/174		75	Zakup	0.0788	0.0788	NjIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/38		68	Zakup	0.3007	0.3007	NjIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/39		69	Zakup	0.057	0.0569	NjIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/47		70	Zakup	0.1153	0.1153	NjIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	1729/48		71	Zakup	0.0853	0.0853	NjIVA
V. BANJA	STANIŠINCI	1732	Da	103	Zakup	0.1122	0.195	NjIVA
V. BANJA	ŠTULAC	1835/1	Da	105	Zakup	0.2638	4.6757	PAŠNJAK
V. BANJA	GRAČAC	1891/3		39	Zakup	0.0763	0.0763	LIVADA
V. BANJA	GRAČAC	1891/5		40	Zakup	0.0191	0.0191	LIVADA
V. BANJA	GRAČAC	1891/6		38	Zakup	0.2193	0.2193	LIVADA
V. BANJA	GRAČAC	1894/3	Da	43	Zakup	0.1119	0.1586	LIVADA
V. BANJA	STANIŠINCI	1919		85	Zakup	0.125	0.125	
V. BANJA	GRAČAC	1934/3		35	Zakup	0.0279	0.0279	NjIVA
V. BANJA	STANIŠINCI	1965/4		110	Zakup	0.0102	0.0654	PAŠNJAK
V. BANJA	NOVO SELO	2491/2	Da	82	Zakup	0.0262	0.1037	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	2574/1		33	Zakup	0.2247	0.2247	LIVADA
V. BANJA	STANIŠINCI	2677		88	Zakup	0.567	0.567	LIVADA
V. BANJA	VRANEŠI	2814		5	Zakup	0.2241	0.2241	PAŠNJAK
V. BANJA	STANIŠINCI	2847		98	Zakup	0.1722	0.1722	PAŠNJAK
V. BANJA	RSAVCI	321/2		84	Zakup	0.0144	0.3298	NjIVA

V. BANJA	LIPOVA	328/1	Da	81	Zakup	0.159	0.3108	NjIVA
V. BANJA	STANIŠINCI	338		86	Zakup	0.6929	0.6929	PAŠNJAK
V. BANJA	GRAČAC	356/3		36	Zakup	0.047	0.047	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	357		37	Zakup	0.0837	0.0837	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	358/1		30	Zakup	0.135	0.135	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	361/2		31	Zakup	0.1179	0.1179	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	3881/5		32	Zakup	0.2407	0.2407	NjIVA
V. BANJA	NJAČKA BAN	3927/2		80	Zakup	0.364	0.364	PAŠNJAK
V. BANJA	NJAČKA BAN	3969/2	Da	79	Zakup	0.1685	0.2038	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/35		20	Zakup	0.0462	0.0462	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/46	Da	22	Zakup	0.1202	0.2886	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/47		1	Zakup	0.6479	0.6479	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/48		2	Zakup	0.242	0.2419	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/49		3	Zakup	0.2496	0.2496	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/53		19	Zakup	0.1548	0.1548	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/54		18	Zakup	0.0666	0.0666	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/55		17	Zakup	0.0701	0.0701	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/56	Da	21	Zakup	0.0162	0.0412	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/58		16	Zakup	0.0099	0.0099	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/6		4	Zakup	0.1459	0.1459	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/61		15	Zakup	0.0194	0.0194	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/62		14	Zakup	0.0144	0.0144	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/63		13	Zakup	0.0363	0.0363	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/64		12	Zakup	0.0119	0.0119	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/65		11	Zakup	0.0137	0.0137	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/66		10	Zakup	0.0163	0.0163	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/67		9	Zakup	0.0798	0.0798	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/68		8	Zakup	0.043	0.043	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/69		7	Zakup	0.0096	0.0096	NjIVA
V. BANJA	VRANEŠI	3999/70		23	Zakup	0.047	0.047	NjIVA
V. BANJA	STANIŠINCI	405		87	Zakup	0.2412	0.2412	PAŠNJAK
V. BANJA	STANIŠINCI	564		101	Zakup	0.56	0.56	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/1		44	Zakup	0.4543	0.4543	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/10		53	Zakup	0.3222	0.3222	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/11		54	Zakup	0.142	0.142	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/15		56	Zakup	0.062	0.062	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/16		57	Zakup	0.0247	0.0247	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/20		62	Zakup	0.0187	0.0187	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/22		61	Zakup	0.0532	0.0532	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/23		60	Zakup	0.0881	0.0881	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/24		59	Zakup	0.167	0.167	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/25		58	Zakup	0.0977	0.0977	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/3		45	Zakup	0.355	0.355	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/36		46	Zakup	0.1043	0.1043	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/37		55	Zakup	0.1103	0.1103	NjIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/4		47	Zakup	0.6702	0.6702	NjIVA

V. BANJA	GRAČAC	5640/5		48	Zakup	0.3744	0.3744	NJIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/6		49	Zakup	0.2196	0.2196	NJIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/7		50	Zakup	0.1119	0.1119	NJIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/8		51	Zakup	0.1199	0.1199	NJIVA
V. BANJA	GRAČAC	5640/9		52	Zakup	0.0813	0.0813	NJIVA
V. BANJA	VRANEŠI	636		24	Zakup	0.2987	0.2987	NJIVA
V. BANJA	VRANEŠI	766	Ne	25	Zakup	0.2459	0.2459	PAŠNJAK
V. BANJA	ŠTULAC	778/1	Ne	106	Zakup	0.8659	0.8659	LIVADA
V. BANJA	ŠTULAC	785/2	Ne	107	Zakup	0.2858	0.2858	LIVADA
V. BANJA	ŠTULAC	785/3		108	Zakup	0.486	0.486	LIVADA
V. BANJA	ŠTULAC	785/4		109	Zakup	0.0505	0.0505	LIVADA
V. BANJA	PODUNAVCI	841/10		76	Zakup	0.1416	0.1416	NJIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	841/11		77	Zakup	0.0857	0.0857	NJIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	841/12		78	Zakup	0.0857	0.0857	NJIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	841/13		64	Zakup	0.1607	0.1607	NJIVA
V. BANJA	PODUNAVCI	841/14		65	Zakup	0.1714	0.1714	NJIVA
V. BANJA	OTROCI	942/1	Ne	63	Zakup	0.3567	0.3567	PAŠNJAK
V. BANJA	STANIŠINCI	969		92	Zakup	0.2173	0.2173	PAŠNJAK
V. BANJA	STANIŠINCI	991/3		102	Zakup	0.0314	0.0314	NJIVA

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Управа за пољопривредно земљиште

Београд, Грачаничка 8

Број: 001100009 2026 14847 000 000 000 001

Датум: 09.03.2026. године

ОПШТИНА ВРЊАЧКА БАЊА

Општинска управа

36210 Врњачка Бања

Крушевачка 17

Предмет: Захтев за давање сагласности на Предлог годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за подручје општине ВРЊАЧКА БАЊА

Поводом вашег захтева за давање сагласности на Предлог годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за подручје општине ВРЊАЧКА БАЊА за 2026. годину број 000956549 2026 од 04.03.2026. године, који сте доставили Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде на сагласност дана 09.03.2026. године, обавештавамо вас следеће:

Чланом 60. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08 – др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18– др. закон) прописано је да пољопривредним земљиштем у државној својини располаже и управља држава преко Министарства и да се користи према годишњем програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе по претходно прибављеном мишљењу комисије коју образује председник општине, односно градоначелник, уз сагласност Министарства.

С обзиром на напред наведено, утврђено је да су испуњени услови прописани законом, те у складу са чланом 60. став 4. Закона о пољопривредном земљишту, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде **даје сагласност на Предлог годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за подручје општине ВРЊАЧКА БАЊА за 2026. годину.**

У складу са одредбама члана 60. Закона, за потребе израде годишњег програма кроз информациони систем, орган надлежан за вођење јавне евиденције о непокретности вам је обезбедио податке за чију тачност и ажурност одговара, а које не можете користити у друге сврхе, односно умножавати, објављивати и дистрибуирати другим правним и физичким лицима.

По овлашћењу Министра бр. 001978596 2025 од 25.04.2025. године

в.д. директора

Синиша Адамовић

Siniša
Adamović

Digitally signed by
Siniša Adamović
Date: 2026.03.09
11:38:16 +01'00'

Општина ВРЊАЧКА БАЊА

Општинска управа

Комисија за давање мишљења на Предлог годишњег програма
заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на
територији општине ВРЊАЧКА БАЊА за 2026. годину

Број: 000901158 2026
04.03.2026 . године

На основу члана 60.став 3. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08 – др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18– др. закон), Комисија за давање мишљења на Годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за територији општине ВРЊАЧКА БАЊА за 2026. годину, образована Решењем Председника општине, број:000901158 2026 од 03.03.2026. године, даје

ПОЗИТИВНО МИШЉЕЊЕ

на Предлог годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за територији општине за 2026. годину, који је израдила Комисија за израду годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за територији општине ВРЊАЧКА БАЊА за 2026. годину, образована Решењем Скупштине општине ВРЊАЧКА БАЊА, Број: 020-177/22 од 18.11.2022. године.

КОМИСИЈА:

Председник Комисије (Александар Јевтић) _____ (потпис)

Заменик председника Комисије (Снежана Костић) _____ (потпис)

Члан 1 (Ивана Јовановић) _____ (потпис) пољопривредник уписан у Регистар

Члан 2 (Драган Думановић) _____ (потпис) пољопривредник уписан у Регистар

Члан 3 (Данијела Ђорђевић) _____ (потпис) пољопривредник уписан у Регистар

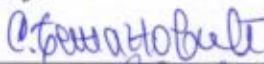
ИЗЈАВА

Комисија за израду годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта општине ВРЊАЧКА БАЊА за 2026. годину, користила је податке из јавне евиденције о непокретности и на основу истих израдила Годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за 2026. годину (у даљем тексту: Годишњи програм).

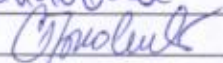
Комисија је увидом у фактичко стање на терену, ортофото снимке и другу расположиву документацију утврдила које се земљиште из ових података изузима из поступка давања у закуп/коришћење, поступала у складу са Обавештењем Управе за пољопривредно земљиште, број 000287951 2026 14847 000 000 000 001 од 30. јануара 2026. године, и за све наведене податке и наводе одговара под пуном кривичном, прекршајном и материјалном одговорношћу.

Програм су сачинили следећи чланови Комисије:

Председник Комисије (Сандра Бежановић)

Заменик Председника Комисије (Саша Грковић)

Члан 1 (Александар Бекчић)

Члан 2 (Мила Стојановић)

Члан 3 (Марина Илић)

Члан 4 (Ненад Јокић)

